

ASPAN TIETOPALVELUN UUTISKATSAUS

6/2009

ASPAn tietopalvelun uutiskatsaukseen on kerätty ajankohtaista tietoa erityisryhmien asumiseen liittyen. Katsaus sisältää muun muassa tietoa uusimmista viranomaisten linjauksista ja alkaneista hankkeista ja selvityksistä, ajankohtaista tutkimus- ja tilastotietoa, sekä katsauksen mediassa esillä olleisiin aiheisiin. Ilmoitustaululle on koottu tietoa tulevista seminaareista ja koulutuksista. Uutiskatsauksen on koonnut Anna Tuuliainen ASPAn Tietopalvelusta. Palautetta ja kommentteja uutiskatsauksesta voi lähettää osoitteella [anna.tuuliainen\(at\)aspa.fi](mailto:anna.tuuliainen(at)aspa.fi). Seuraava uutiskatsaus ilmestyy marraskuussa.

Sisältö

1 Viranomaisten linjauksia	4
Ministeri Lindén: TV-ohjelmien tekstitys on tärkeä osa sananvapautta	4
Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluu helpottuu.....	4
Vammaisetuudet myös pitkäaikaisessa laitoshoidossa oleville	4
Hallitus esittää suhdanneluonteisia avustuksia asuinrakennusten korjauksiin myös vuonna 2010.....	5
Perhehoidon kulu- ja käynnistyskorvaukset eivät alene vuonna 2010	5
Taksiautojen esteettömyysmääräyksiin tarkennuksia	5
Ministeri Risikko: Nuorten saatava apua mielenterveysongelmiin läheltä.....	6
Valtion tukema asuntotuotanto voi jopa kolminkertaistua viime vuoteen verrattuna	6
2 Alkaneita hankkeita ja selvityksiä	7
ImPact in Europe -projekti on alkanut.....	7
3 Tilastoiden ja tutkien – ajankohtaista tutkimus- ja tilastotietoa.....	7
Mielenterveyskuntoutujien asumistilanne heikentynyt	7
Mielenterveysbarometri 2009: Laadukas hoito keskittyy yksityiselle sektorille.....	8
Joka neljäs mielenterveyskuntoutujan omainen tarvitsee omaishoidon tukitoimia	8
Itä-Suomessa eniten psykiatrista pakkohoitoa	9
4 Luettavaksi – tietopalvelun suosittelemaa kirjallisuutta	9
Unelmia omasta kodista – Kehitysvammaisten ihmisten asumispalveluita kartoittava Tarve-projekti Kouvlossa	9
5 Mediasta poimittua.....	10
Suomi ratifioi YK:n vammaisten oikeuksia koskevan sopimuksen aikaisintaan vuonna 2011	10
Vammaisten oikeus henkilökohtaiseen apuun ongelma kunnille	10
Pelko psykiatrian palveluiden karsimisesta kasvaa	10
Henkilökohtaisia avustajia tarvitaan entistä enemmän	11
Kuurot opettavat kansanedustajille viittomia	11
Henkilökohtainen apu: Kunnilla asenneongelmia	11
Tietotekniikan esteettömyys alkaa pienistä teoista	12
6 Muuta ajankohtaista	12
Invalidiliiton joulukampanja on alkanut	12
Viidennet Henkilökohtaisen avun päivät järjestettiin 15. – 16.9.2009	13
Kunnat haastettu lisäämään kehitysvammaisten palkkatyötä.....	13
Suomen Mielenterveysseura: Sosiaali- ja terveyspalvelut saatava yhteen.....	13
Vertaistuen seminaari järjestettiin Tampereella 23.9.2009.....	14

RAY:n yleisavustukset tästedes vain valtakunnalliseen toimintaan.....	14
Järjestöt: RAY:n järjestötuen leikkaukset estettävä.....	14
7 Ilmoitustaulu – tulevia seminaareja, koulutuksia ja tapahtumia	15
Kuka on vaikeavammaisen -seminaari.....	15
Harvinaiset-verkoston foorumi	15
Palveluseteli-työseminaari Kajaanissa 27.10.2009.....	15
Asiakkaan äänellä -foorumi	16
Apuvälinemessut	16
Mielenterveysmessut	16
Ikääntyvät kehitysvammaiset -seminaari.....	17
Tuotekehittäjän erikoisammattitutkinto – koulutusta vammaispalveluiden kehittäjille – Pantterisafari II	17

1 VIRANOMAISTEN LINJAUKSIA

Ministeri Lindén: TV-ohjelmien tekstitys on tärkeä osa sananvapautta

Liikenne- ja viestintäministeriö käynnistänyt lainsäädäntöhankkeen, jonka tarkoituksena on lisätä merkittävästi suomen ja ruotsinkielisten televisio-ohjelmien tekstityksiä. Ministeri Suvi Lindén totesi 8.10. suomalaisten televisio-ohjelmien tekstittämistä käsittelevässä seminaarissa tarvittavan nopeita keinoja edistää esteetöntä televisiota.

Suomen allekirjoittaman YK:n vammaisten oikeuksia käsittelevän sopimuksen sekä Euroopan Unionin av-direktiivin mukaan audiovisuaalisten mediapalvelujen käytön mahdollisuus kuuluu olennaisesti vammaisten ja ikääntyneiden oikeuteen osallistua yhteiskuntaan ja kulttuurielämään. Keinoina tämän edistämiseen ovat esimerkiksi viittomakieli, ohjelmien tekstitys, äänikuvaus ja helppolukuiset valikot.

Liikenne- ja viestintäministeriön tiedote 8.10.2009: <http://www.mintc.fi/web/fi/tiedote/view/917859>

Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluu helpottuu

Työkyvyttömyyseläkkeellä olevat voivat ensi vuoden alusta alkaen ansaita ainakin 600 euroa kuukaudessa ilman, että se vaikuttaisi heidän eläkkeeseensä. Eläke on mahdollista myös jättää lepäämään ja saada se uudelleen maksuun ilman työkyvyn arviointia työnteon päättyessä tai työtulojen laskiessa lain mukaisten ansaintarajojen alapuolelle.

Laki on voimassa 1.1.2010 lähtien 21.12.2013 saakka. Kokeilulain aikana sen toimivuutta seurataan ja arvioidaan mahdolliset muutostarpeet lainsäädännön jatkovalmistelussa.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tiedote 8.10.2009:
<http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/view/1430717#fi>

Vammaisetuudet myös pitkäaikaisessa laitoshoidossa oleville

Vammaisuuksia ehdotetaan maksettavaksi myös niille, joiden hoitajakso julkisessa hoitolaitoksessa kestää yli kolme kuukautta. Muutos koskisi vammaistukea, eläkettä saavien hoitotukea sekä ruokavaliokorvausta. Nykyinen laki keskeyttää etuuksien maksamisen kolmen kuukauden laitoshoidon jälkeen. Ne, joiden etuus on nyt keskeytetty, alkaisivat jälleen saada etuutta ilman erillistä hakemusta ensi vuoden alusta lähtien.

Lakimuutoksen tavoitteena on poistaa avo- ja laitoshoidon välistä rajanvetoa. Muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2010.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tiedote 8.10.2009:
<http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/view/1430682#fi>

Hallitus esittää suhdanneluonteisia avustuksia asuinrakennusten korjauksiin myös vuonna 2010

Hallituksen esityksen mukaan asuinrakennusten korjauksiin myönnettäviä suhdanneavustuksia jatketaan vuoden 2010 loppuun saakka. Avustusten myöntämiseen ehdotetaan talousarvioesityksessä 87 miljoonan euron valtuutta. Avustamista esitetään jatkettavaksi korjausrakentamisen elvyttämiseksi ja rakennusalan työllisyyden parantamiseksi.

Nykymuotoisia suhdanneavustuksia voitaisiin myöntää vielä ensi vuoden maaliskuun loppuun saakka. Avustusta myönnettäisiin edelleen 10 prosenttia hyväksyttävistä parannus- tai korjaushankkeen kustannuksista, ellei olisi erityistä syytä myöntää avustusta tätä pienempänä. Lisäksi vuoden 2010 huhtikuun alusta vuoden loppuun asti voitaisiin myöntää avustuksia toimenpiteisiin, joilla parannetaan rakennusten energiatehokkuutta, vähennetään haitallisia päästöjä tai otetaan käyttöön uusiutuvia energialähteitä.

Ympäristöministeriön tiedote 1.10.2009:

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=336112&lan=fi>

Perhehoidon kulu- ja käynnistyskorvaukset eivät alene vuonna 2010

Perhehoidon kulu- ja käynnistämiskorvausten määrät ovat sidottuja elinkustannusindeksiin. Poikkeuksellisen hinta- ja taloustilanteen takia elinkustannusindeksin pisteluvun arvioidaan alenevan vuoden 2010 alussa. Jotta perhehoidon kulu- ja käynnistämiskorvaukset eivät alenisi, hallitus on esittänyt, että vuonna 2010 sovellettaisiin samaa elinkustannusindeksin pistelukua kuin vuonna 2009.

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä hänen oman kotinsa ulkopuolella yksityiskodissa. Hallitusohjelman perhehoitolainsäädännön uudistusten tavoitteena on sijaishuollon painopisteen siirtäminen perhehoitoon. Perhehoidon korvaustason säilyttäminen edesauttaa perhehoitopaikkojen määrän pysymistä edes nykyisellä tasolla.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2010 ja olla voimassa vuoden loppuun saakka.

Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote 1.10.2009:

<http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/view/1429180#fi>

Taksiautojen esteettömyysmääräyksiin tarkennuksia

Taksiautojen soveltuvuutta vammaisille matkustajille tarkennetaan 1.10.2009 voimaan tulevilla asetuksella muiden kuin varsinaisten invataksien osalta. Uusilla säännöksillä määritetään tarkemmin siitä, mitä muulla kuin invataksiksi katsottavalla esteettömällä henkilöautolla tarkoitetaan ja miten tällaiset taksiautot on varusteltava liikuntarajoitteisten henkilöiden turvallista kuljettamista varten.

Uudet määräykset helpottavat erityisesti vaikeavammaisten taksimatkustajien liikkumista sekä lisäävät tämän ryhmän matkaturvallisuutta. Myös pienempien kuntien erityisryhmien kuljetusten järjestämisen uskotaan helpottuvan. Lähtökohtana ovat auton turvallisuus ja mukavuus matkustajan kannalta. Vaatimuksena ovat yhden pyörätuolin ja siinä matkustavan henkilön kuljetusmahdollisuus, standardin

mukaiset kiinnitysjärjestelmät, riittävän korkeat sisätilat ja mahdollisimman loiva ja leveysuunnassa yhtenäinen luiska.

Uudet määräykset eivät koske varsinaisia invatakseja. Invataksien osalta varustetasosta on jo kymmeniä vuosia ollut voimassa määräyksiä autojen verovapauden vuoksi. Pääsääntö on, että invatakseissa on aina kaksi pyörätuolipaikkaa. Näiden määräysten tarkennukset ovat parhaillaan vireillä valtiovarainministeriössä.

Liikenne- ja viestintäministeriön tiedote 30.9.2009: <http://www.lvm.fi/web/fi/tiedote/view/916551>

Ministeri Risikko: Nuorten saatava apua mielenterveysongelmiin läheltä

Peruspalveluministeri Paula Risikko korosti ennaltaehkäisevän mielenterveystyön merkitystä puhuessaan 17.9.2009 Lasten- ja nuorisopsykiatrian neuvottelupäivillä. Nuoruudessa alkaviin mielenterveysongelmiin tulee pyrkiä puuttumaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, ja koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto ja avun hakemisen kynnyksen mataluus ovat tällöin avainasemassa.

Risikko painotti, että lapsille ja nuorille on annettava apua ensisijaisesti heidän omassa elinympäristössään. Hän totesi myös sosiaali-, terveys- ja opetustoimen sektorirajat ylittävän yhteistyön tärkeyden lasten ja nuorten mielenterveysongelmien ehkäisyssä. Risikon mukaan erityistä huomiota on kiinnitettävä nuorten onnistumiseen elämän siirtymävaiheissa esimerkiksi peruskoulusta opintoihin ja opinnoista työelämään. Kouluissa olisi myös käytettävä nykyistä laajemmin kasvun tukemisen menetelmiä kuten stressinhallintakursseja ja vertaistukiryhmiä.

Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote 17.9.2009:

<http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/view/1426569#fi>

Valtion tukema asuntotuotanto voi jopa kolminkertaistua viime vuoteen verrattuna

Hallitus on elvytystoimillaan onnistunut tehokkaasti lisäämään valtion tukemaa asuntorakentamista. Tuettu rakentaminen saattaa jopa kolminkertaistua viimevuotisesta 12 000 asuntoon, mikä merkitsisi yli puolta koko asuntotuotannosta. Lisääntyvällä tuotannolla on vaikutuksensa myös työllisyyteen. Myös korjausrakentamisen arvioidaan erilaisten tukitoimien myötä lisääntyvän tänä vuonna; korjausrakentaminen olisikin näin vuoden 2009 ainoa kasvava rakentamisen alue.

Ympäristöministeriön tiedote 15.9.2009:

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=334371&lan=fi>

2 ALKANEITA HANKKEITA JA SELVITYKSIÄ

ImPact in Europe -projekti on alkanut

Kehitysvammaliitto on mukana hankkeessa, jonka tavoitteena on lisätä tietoisuutta yksilöllisestä tietotekniikasta ja sen eduista elämänlaadun parantamisessa ja työllistymisen edistämässä. Tammikuussa 2009 aloitetun ja joulukuuhun 2011 jatkuvan Euroopan laajuisen projektin tavoitteena on osoittaa, miten avustavan teknologian ja tietotekniikan avulla on mahdollista merkittävästi tukea vammaisten ihmisten ja heidän läheistensä itsenäisyyttä.

Projektiin osallistuu toimijoita useista Euroopan maista, ja koordinaattorina toimii EASPD (European Association of Service Providers for Persons with Disabilities) -organisaatio Brysselistä. Projektissa kehitetään yksilökeskeiseen lähestymistapaan perustuva eettinen ohjeistus, tehdään analyysi koulutustarpeista sekä yksilöllisen tietotekniikan käyttöä Euroopan maissa selvittävä kysely. Projektiin liittyy tiedonjakoa sidosryhmien kesken seminaareissa ja konferensseissa sekä vaikuttamistyötä.

Lisätietoja:

http://kehitysvammaliitto.fi/tietoa/ajankohtaista.html?tx_mininews_pi1%5BshowUid%5D=193&cHash=c8a9bfa11f

3 TILASTOIDEN JA TUTKIEN – AJANKOHTAISTA TUTKIMUS- JA TILASTOTIETOA

Mielenterveyskuntoutujien asumistilanne heikentynyt

Pohjanmaalla asumispalveluita tarjoaville mielenterveys- ja päihdeyksiköille tehdystä kyselytutkimuksesta käy ilmi, että mielenterveyskuntoutujien asumisen tilanne on heikentynyt psykiatrisen palvelurakennemuutoksen myötä. 1990-luvulla purettujen laitospaikkojen tilalle ei ole onnistuttu luomaan riittävästi avohoidon tai asumispalveluita. Tutkimus osoitti, että pelkkä asuminen ei kunnouta, vaan toimia tarvitaan myös kuntoutujien osallistumisen lisäämiseksi sekä syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Kehittämistarpeita oli eniten palveluiden arvioinnissa ja valvonnassa. Laadukas asuminen edisti tutkimuksen mukaan myös eniten päihdeistä kuntoutumista. Parhaat tulokset saadaan aikaan suunnittelemalla asumispalvelut ja niihin liitettävät kuntouttavat palvelut eri toimijoiden yhteistyönä.

Tutkimuksen toteuttivat Pohjanmaa-hanke ja Länsi-Suomen lääninhallitus vuoden 2007 aikana. Kyselyn pohjalta aletaan nyt kehittää Pohjanmaan mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluita. Tutkimuksen pohjalta on tehty myös kriteeristö, jolla laatusuosituksen toteutumista ja palveluiden toimivuutta voidaan arvioida.

Lähde: Ilkka 12.10.2009

Tutkimusraportti: <http://www.pohjanmaahanke.fi/Default.aspx?id=477741>

Mielenterveysbarometri 2009: Laadukas hoito keskittyy yksityiselle sektorille

Mielenterveyden keskusliiton vuosittainen Mielenterveysbarometri kertoo, että parempiosaisten uskotaan saavan parempaa hoitoa mielenterveysongelmiinsa. Kyselyssä kartoitettiin mielenterveyskuntoutujien, alan työntekijöiden sekä suuren yleisön käsityksiä mielenterveysongelmista ja niiden hoidosta.

Kyselyyn vastanneista suurin osa arvioi hyväosaisten saavan paremmilla taloudellisilla edellytyksillään muita parempia mielenterveyspalveluita yksityiseltä sektorilta. Kaikissa kyselyyn vastanneiden ryhmissä uskottiin heikentyneen taloudellisen tilanteen heikentävän myös mielenterveyskuntoutujien tilannetta. Tänä vuonna 38 prosenttia mielenterveyskuntoutujista ilmoitti kokeneensa tulleen leimatuksi sairautensa vuoksi, kun viime vuonna näin koki vain 27 %. Omaisista leimautumista arvioi tapahtuvan 52 prosenttia ja ammattilaisista 74 prosenttia. Kyselyssä tutkittiin myös asenteita mielenterveysongelmia kohtaan työelämässä. Yleinen näkemys oli, että mielenterveysongelmat eivät saisi väistämättä johtaa työelämästä luopumiseen. Erityisesti mielenterveyskuntoutajat olivat tätä mieltä. Mielenterveysongelmista pyritään vaikenemaan työpaikoilla: suurin osa vastaajista kaikista vastaajaryhmissä olisi kertomatta omista mahdollisista mielenterveysongelmistaan työpaikallaan, ja työyhteisön jäsenen mielenterveysongelmien katsottiin aiheuttavan työpaikan, aseman tai arvostuksen menetyksen uhkan.

Tutkimuksessa haastateltiin 300:aa mielenterveyskuntoutujaa ja heidän omaistaan, jotka valittiin satunnaisotannalla Mielenterveyden keskusliiton jäsenrekisteristä. Lisäksi tehtiin 330 Internet-kyselyä psykologeille ja psykiatreille sekä 611 väestöhaastattelua.

Mielenterveysbarometrin materiaalit: <http://www.mtkl.fi/?x15497=583873>

Joka neljäs mielenterveyskuntoutujan omainen tarvitsee omaishoidon tukitoimia

Vähintään 25 prosenttia mielenterveyskuntoutujien omaisista tarvitsee tukitoimia, selviää Omaiset mielenterveystyön tukena keskusliitto ry:n jäsenjärjestöilleen tekemästä kyselystä. Omaishoidon tuen saaminen oli vähäistä. Omaishoidon tukitoimien, kuten taloudellisen korvauksen omaishoidosta sekä omaa jaksamista auttavien tukitoimien, tarve tulee kuitenkin entisestään lisääntymään mielenterveyspalvelujen toteuttamistavan muuttuessa.

Omaishoidon tuen tarpeen arvioinnissa käytettävät mittarit keskittyvät nykyään sairastuneen fyysisen toimintakyvyn arviointiin; kuntien tulisikin ottaa käyttöön mittaristot, joilla voidaan arvioida psyykkisen sairauden aiheuttamaa toimintakyvyn laskua ja tilanteen kuormittavuutta omaisille.

Kyselyn tulokset esiteltiin lokakuun alussa valtiovarainkunnan kunta- ja terveysjaostolle, ja esittelyn perusteella on tehty lakialoite omaishoidon tuen myöntämisedellytysten muuttamisesta siten, että tukea voitaisiin myöntää myös läheisen psyykkisen sairauden perusteella.

Omaiset mielenterveystyön tukena keskusliitto ry 8.10.2009:

http://www.omaisten.org/index.php?option=com_content&view=article&id=253&Itemid=22

Itä-Suomessa eniten psykiatrista pakkohoitoa

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen selvityksen mukaan Itä-Suomen psykiatrisissa sairaaloissa käytetään eniten psykiatrista pakkohoitoa. Esimerkiksi potilaiden eristys ja lepositeiden käyttö ovat Itä-Suomessa yleisempiä kuin muualla. Myös psykiatristen potilaiden tahdonvastainen psykiatrinen hoito potilaan uhatessa olla haitaksi itselleen tai muille on yleisempää Itä-Suomen sairaanhoitopiireissä. Syinä ovat väestön suurempi sairastavuus ja erilaiset hoitotavat: Itä- ja Pohjois-Suomessa vakavat mielenterveyden häiriöt ovat muuta maata yleisempiä ja potilaat ovat huonokuntoisempia.

Suomessa pakkohoitoa esiintyy ylipäänsäkin paljon yleensä länsimaihin verrattuna. Taustalla on pitkään jatkunut laitoshoidon perinne; avohoidon käytännöt eivät ole vielä ehtineet kehittyä. Pakkokeinoista säädetään mielenterveyslaissa tarkkaan, mutta käytännöt kuitenkin vaihtelevat eri puolilla maata. Terveydenhuollon ammattilaiset ovat huolissaan hoitokäytäntöjen vaihtelusta: ihmisten itsemääräämisoikeuden rajoittamisessa ollaan perusoikeuksien alueella, ja niiden pitäisi toteutua yhdenmukaisesti alueesta riippumatta.

Sosiaali- ja terveysministeriö haluaa yhdenmukaistaa hoitokäytäntöjen kirjavuutta lain avulla. Ministeriössä on käynnistetty lainsäädäntöhanke, jolla pyritään edistämään mm. mielenterveyspotilaiden yhdenvertaista kohtelua. Potilaita edustavassa Mielenterveyden keskusliitossa ollaan huolissaan siitä, että potilaat kokevat pakkohoidon rankaisuna. Jo tahdonvastaiseen hoitoon haettaessa noutamassa on usein poliisipartio. Hoidon perusteiden tulisi olla kunnossa, sillä potilas joutuu itse maksamaan hoitopäivistään jopa 70 euron poliklinikkamaksun. Liiton mukaan pakkohoito on myös lisääntynyt koko 2000-luvun ajan.

Lähde: YLE verkkopalvelu 7.10.2009

4 LUETTAVAKSI – TIETOPALVELUN SUOSITTELEMAA KIRJALLISUUTTA

Unelmia omasta kodista – Kehitysvammaisten ihmisten asumispalveluita kartoittava Tarve-projekti Kouvolassa

Asumispalvelusäätiö ASPA

Päivi Huotari

Uudessa ASPA-kartoituksessa selvitetään kehitysvammaisten ihmisten asumista ja asumispalvelutarpeita Kouvolassa. Kartoitus on tehty yhteistyössä Kouvolan alueen kehitysvammaisten tukiyhdistysten kanssa. Siinä haastatellaan 26 kouvolaista kehitysvammaista ihmistä ja heidän omaisiaan. Ilmeni, että tarjolla olevat asumispalvelut eivät tarpeiden kasvaessa ole riittäviä. Kartoitus sisältää toimenpide-ehdotukset asumispalveluiden kehittämiseksi.

Lisätiedot ja tilaukset: sirkka.silvennoinen@aspa.fi

Julkaisu on luettavissa myös verkossa: <http://www.aspa.fi/index.phtml?s=447>

5 MEDIASTA POIMITTUA

Suomi ratifioi YK:n vammaisten oikeuksia koskevan sopimuksen aikaisintaan vuonna 2011

YLE verkkopalvelu 9.10.2009

Ulkoministeriön mukaan YK:n vammaisten oikeuksia koskeva sopimus voitaisiin ratifioida aikaisintaan vuonna 2011. YK:n yleissopimus vammaisten ihmisoikeuksista täydentää YK:n muita ihmisoikeussopimuksia ja korostaa, että vammaisilla ihmisillä on oltava samat oikeudet kuin muilla ihmisillä.

Suomi on allekirjoittanut vuonna 2007 valmistuneen sopimuksen jo yli kaksi vuotta sitten, mutta Suomen lainsäädännön mukauttamisessa sopimuksen vaatimalle tasolle on mennyt odotettua enemmän aikaa. Sosiaali- ja terveysministeriön lakimiehen Jaana Huhdan mukaan keskeiset ongelmat ovat olleet kotikuntalain kohdassa, joka osin rajoittaa laitoksissa ja esimerkiksi asumispalveluyksiköissä asuvien vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia vaihtaa kotikuntaa, sekä muutosprosessi lainsäädännössä tahdonvastaisesta hoidosta laitoksissa. Ratifioinnin jälkeinen vammaisten ihmisoikeuksien toteutumisen valvominen on myös vielä suunnitteilla ulkoministeriön toimesta.

Vammaisjärjestöt pitävät sopimuksen ratifiointiprosessia liian hitaana ja katsovat, että valmisteluun ei ole osoitettu riittävästi resursseja. Lainsäädäntöuudistusten valmistuttua ulkoasiainministeriö valmistelee hallituksen esityksen vammaissopimuksen ratifioimiseksi. Lopullisesti ratifioinnista päättää eduskunta.

Vammaisten oikeus henkilökohtaiseen apuun ongelma kunnille

Hämeen Sanomat 6.10.2009

Uuden vammaispalvelulain astuttua voimaan 1.9.2009 vammaiset saattavat ryhtyä yhä enemmän peräämään oikeuksiaan lakiteitse. Lain mukaan henkilökohtaista apua on järjestettävä tarvitseville entistä enemmän. Kuntien talousongelmat kuitenkin vaikeuttavat avun saantia. Hämeenlinnan seudun kehitysvammaisten tuki ry:n toiminnanjohtajan Arja Pataman mukaan avun saaminen tulee olemaan kiinni vammaisten aktiivisuudesta valittaa kuntien antamista kielteisistä päätöksistä. Patama pitää myös henkilökohtaisten avustajien rekrytointia haasteellisena.

Pelko psykiatrian palveluiden karsimisesta kasvaa

MediUutiset 2.10.2009

Potilasjärjestöt pelkäävät Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen valmisteleman Mieli 2009 -hankkeen johtavan psykiatristen palveluiden karsimiseen. Laitospaikkoja on suunniteltu vähennettäväksi 4600:sta 3000:een, mikä edellyttäisi samalla avopalveluiden kehittämistä. Potilasjärjestöt ovat huolissaan kehityksestä, sillä aiempien kokemusten perusteella siirtyminen avohoitopainotteisuuteen ei ole

toteutunut tarkoitetulla tavalla vaan asiakkaat ovat pikemmin jääneet ilman hoitoa. THL:n tutkimusprofessori Jouko Lönnqvist kuitenkin toteaa, että kun asumispalveluja saatu kehitettyä, avohoito tulee toimimaan, jolloin sairaalapaikkojen vähennys on mahdollista. Tilanteen arviointia vaikeuttaa se, että hoidosta on saatavilla puutteellisesti tilastotietoa.

Henkilökohtaisia avustajia tarvitaan entistä enemmän

Ilkka 30.9.2009

Syyskuun alussa voimaan tullut uudistettu vammaispalvelulaki vahvistaa oikeutta henkilökohtaiseen apuun, ja avustajien tarve on näin myös lisääntynyt. Etelä-Pohjanmaalla ja Keski-Suomessa on alkanut yhteinen Henkilökohtaisen avun keskusten kehittämishanke Havu, joka uudistaa vammaispalvelulain mukaisen henkilökohtaisen avun järjestämistapaa. Hanketta hallinnoi Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä, joka on perustanut Havu-keskukset Seinäjoelle ja Jyväskylään.

Etelä-Pohjanmaalla on tiedotettu henkilökohtaisen avustajan työstä TE-toimistoissa pyrkimyksenä rekrytoida henkilökohtaisia avustajia vammaisille henkilöille kokopäiväisiksi, osapäiväisiksi ja sijaisiksi sekä keikkatyöläisiksi. Etelä-Pohjanmaan henkilökohtaisen avun keskuksen projektisuunnittelija Maarit Vinni kartoittaa henkilökohtaisen avun tarvetta ja avustajien määrää Etelä-Pohjanmaalla. Hän luonnehtii henkilökohtaisen avun tarvetta seutukunnittain vaihtelevaksi.

Henkilökohtaisen avun keskukset ylläpitävät listaa avustajista, joiden tiedot apua tarvitseva työnantaja voi sitten saada ottaakseen yhteyttä työhaastattelua varten. Keskuksen työntekijä on tarvittaessa apuna haastatteluissa. Työnantajana toimii apua tarvitseva, mutta kunta korvaa palkan työnantajalle.

Kuurot opettavat kansanedustajille viittomia

YLE verkkopalvelu 24.9.2009

Syyskuun lopulla vietettiin kansainvälistä kuurojen viikkoa. Kuurojen Liitto ja Suomesta toimiva Kuurojen maailmanliitto (World Federation of the Deaf) luovuttivat eduskunnalle vetoamisen kuurojen ihmisoikeuksien puolesta. Kansanedustajille jaettiin kuurojen yhteisöä ja viittomakieltä symboloivia hansikkaita, joilla haluttiin muistuttaa käsien tärkeydestä kuuroille. Kansanedustajille opetettiin myös viittomia.

Ihmisoikeustempauksella muistutettiin kuurojen aseman heikkoudesta monissa maissa, ja myös Suomessa yhä esiintyvistä syrjinnästä ja ennakkoluuloista. Esimerkiksi kuurojen työelämään pääsyssä ja opiskelussa on esteitä.

Henkilökohtainen apu: Kunnilla asenneongelmia

YLE Oulu 19.9.2009

Oikeudesta henkilökohtaiseen apuun tuli syyskuun alussa voimaan tulleen uudistetun vammaispalvelulain myötä subjektiivinen oikeus. Invalidiliiton järjestöpäällikkö Marja Pihnala hämmästelee kuntien taholta esitettyjä näkemyksiä henkilökohtaisesta avusta ”luksuspalveluna”. Lain

taloudelliset vaikutukset on joissakin kunnissa ja Kuntaliitossa arvioitu moninkertaisiksi lainlaattijoiden arvioihin nähden. Pihkala toteaa, että henkilökohtaisessa avussa on kyse välttämättömästä avusta vaikeavammaisen päivittäisessä elämässä ja siten itsemääräämisoikeuden ja yhdenvertaisen ihmisarvon turvaamisesta.

Lisäksi henkilökohtaisen avun järjestämisen velvoite ei ole kunnille uusi, vaan vammaispalvelulaissa on jo parikymmentä vuotta lain tasoisesti velvoitettu henkilökohtaisen avun järjestämiseen sitä tarvitseville. Määrärahasidonnaisuuden vuoksi kunnissa ei kuitenkaan toistaiseksi ole järjestetty palvelua tarvetta vastaavasti. Pihkala toteaa, että subjektiivisesta oikeudesta henkilökohtaiseen apuun ei olisi tarvinnut säätää, jos kunnat olisivat aiemmin hoitaneet velvoitteensa asianmukaisesti.

Invalidiliitto esittää kannanotossaan valtion talousarvioesityksestä vuodelle 2010, että hallitusohjelman mukaisen valtionosuuksien lisäyksen vammaisten henkilökohtaisen avun kehittämiseen on oltava määrältään riittävä, jotta uudistetun lain toteuttaminen on tosiasiallisesti mahdollista.

Tietotekniikan esteettömyys alkaa pienistä teoista

IT-viikko 18.9.2009

Suomen Standardisoimisliitto SFS ry. järjesti syyskuussa seminaarin ”Esteetön tietotekniikka – standardisoinnin suuri haaste”. Yleisön suuri määrä antoi viitteitä siitä, että esteettömyyden tilanteeseen olisi saatavissa parannusta. Erityisryhmien järjestöjen lisäksi osanottajia oli myös julkishallinnosta ja yrityksistä. Suomen nykytilannetta esteettömyydessä ei voi pitää eurooppalaisessa vertailussa kovin hyvänä. Puutteita on esimerkiksi automaattien sijoittelussa julkisissa tiloissa sekä verkkosivustojen käytön esteettömyydessä.

Seminaarissa julkaistiin raportti ”Tietotekniikan hyödyntämisen esteettömyys. Standardisoinnin edistäminen”, jossa esitellään toimenpidesuosituksia esteettömyyden edistämiseksi. Esimerkiksi julkishallinnolle suositellaan laadittavaksi ohjeistusta esteettömien it-ratkaisujen hankintoihin. Asenteiden muuttaminen ja koulutus ovat erityisen tärkeitä. Seminaarissa tuli esiin myös tarve taholle, joka kokoaisi esteettömyyteen liittyvää tietoa yhteen.

6 MUUTA AJANKOHTAISTA

Invalidiliiton joulukampanja on alkanut

Invalidiliiton vuosittainen valtakunnallinen joulukampanja Rispektii / Respekt on alkanut lokakuussa. Invalidiliitto jakaa jokaiseen suomalaiseen kotiin kirjeitse tietoa toiminnastaan sekä vetoamuksen vapaaehtoiseen lahjoitukseen.

Joulukeräykseen osallistuminen tukee Invalidiliiton tekemää työtä fyysisesti vammautuneiden ihmisten syrjäytymisen ja yksin jäämisen ehkäisemiseksi. Hyvä elämä ei saa olla riippuvainen liikkumiskyvystä.

Lisätietoja: <http://www.invalidiliitto.fi/portal/fi/invalidiliitto/tiedotteet/?id=638>

Viidennet Henkilökohtaisen avun päivät järjestettiin 15. – 16.9.2009

Henkilökohtaisen avun päiviä vietettiin viidennen kerran 15. – 16.9.2009 Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tiloissa Helsingissä. Päivien esityksissä kuultiin henkilökohtaiseen apuun liittyvistä asioista eri näkökulmista erityisesti suhteessa syyskuun alussa uudistuneeseen vammaispalvelulakiin. Mukana oli esityksiä mm. järjestöjen, ministeriöiden, THL:n ja Kuntaliiton edustajilta sekä peruspalveluministeri Paula Risikon tervehdys. Henkilökohtaisen avun päivät järjestetään myös ensi vuonna, entistä suuremmassa tilassa.

Tämänvuotisten Henkilökohtaisen avun päivien luentojen materiaalit:

<http://www.kynnys.fi/content/view/240/225/>

Kunnat haastettu lisäämään kehitysvammaisten palkkatyötä

Kehitysvammaliitto ja Kehitysvammaisten Tukiliitto haastavat kunnat lisäämään kehitysvammaisten kuntalaisten palkkatyötä. Viidenkymmenen kunnan sosiaalilautakunnille on lähetetty haastekirje, jossa esitellään työsuhteista työllistymistä edistäviä toimenpiteitä. Kunnat haastetaan mm. kirjaamaan kehitysvammaisten kuntalaisten työsuhteinen työllistyminen strategiseksi tavoitteeksi, järjestämään työhönvalmennuspalvelua sekä vähentämään palkattoman avotyötoiminnan käyttöä kehitysvammaisten ihmisten pysyvänä työmuotona. Keväällä 2010 tehtävässä kyselyssä selvitetään, miten haasteeseen on vastattu.

Lisätietoja:

http://kehitysvammaliitto.fi/tietoa/ajankohtaista.html?tx_mininews_pi1%5BshowUid%5D=190&cHash=70c9dc1ae5

Suomen Mielenterveysseura: Sosiaali- ja terveystalvet saatava yhteen

Suomen Mielenterveysseura tukee peruspalveluministeri Paula Risikon esitystä sosiaali- ja terveystalveten muodostamisesta sairaanhoitopiirien tilalle. Suomen Mielenterveysseuran toiminnanjohtaja Marita Ruuhonen puhui 25.9. mielenterveyspalvelujen kehittämispäivässä Raumalla.

Koska mielenterveyden häiriöt ovat usein yhteydessä taloudelliseen huono-osaisuuteen ja eriarvoisuuteen, sosiaali- ja terveyshuollon palvelujen tulee Mielenterveysseuran mielestä toimia tulevaisuudessa kiinteästi yhdessä. Nykyinen palvelujärjestelmä ei ole kyennyt vastaamaan tarpeeseen tunnistaa ja hoitaa mielenterveyden ongelmat mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Matalan kynnyksen palvelujen kehittämiseen pyritään myös kansallisessa mielenterveys- ja päihdesuunnitelmassa. Ehdotusten käytännön toteuttaminen näyttää kuitenkin ongelmalliselta tilanteessa, jossa nykyisiä palveluita ei pystytä kunnissa turvaamaan. Ruuhonen muistutti myös, että kansalaisten asema palvelujen käyttäjänä jää usein toissijaiseksi rakenteista puhuttaessa, ja ihmisten yhdenvertaisuuden toteutumisessa on puutteita.

Suomen Mielenterveysseuran tiedote 28.9.2009 <http://www.mielenterveysseura.fi/>

Vertaistuen seminaari järjestettiin Tampereella 23.9.2009

Virtaa vertaistuen verkostoihin -seminaarisarjan osana järjestettiin vertaistuen koulutusmalleja käsittelevä seminaari Tulppaanitalolla Tampereella 23.9.2009. Seminaari oli ensisijaisesti tarkoitettu vertaisohjaajien koulutusta ja tukea tuottaville järjestöille ja muille yhteisöille, mutta siitä hyötyivät myös muut vertaisohjaajien koulutuksesta kiinnostuneet. Järjestäjinä olivat ASPA, Kansalaisareena, Kehitysvammaisten Tukiliitto ja Versova - Keski-Suomen sosiaaliturvayhdistys.

Seminaarissa tuli esille tarve saada vertaistoiminnan piirissä syntyneet voimavarat hyödyttämään yhteiskunnallista hyvinvointia sekä toisaalta kysymys siitä, miten ammattitoiminta voisi tukea vertaistoimintaa. Vertaistoiminta vaatii myös edelleen kehittämistä ja tutkimusta.

Seminaarin alustuksissa luonnehdittiin vertaistoimintaa kansalaistoimintana ammatillisen toiminnan haastajana ja tukijana. Tavoitteena on ammatillisen ja vertaistoiminnan dialogi ja yhteistyö hyvinvointityössä. Esimerkiksi Mannerheimin Lastensuojeluliiton kyselyissä vertaisryhmäohjaajien koulutus oli todettu yleisesti tarpeelliseksi ja hyödylliseksi ryhmien toiminnan laadun parantamisessa sekä julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyön kehittämisessä.

Lisätietoja ja seminaarin materiaaleja: <http://www.kvtl.fi/ajankohtaista/3867>

RAY:n yleisavustukset tästedes vain valtakunnalliseen toimintaan

Raha-automaattiyhdistyksen yleisavustuksia myönnetään jatkossa vain valtakunnallisesti toimiville, kansallisesti merkittävälle, toimintansa jo vakiinnuttaneille sosiaali- ja terveysalan yleishyödyllisille yhteisöille. Samalla alueellisten ja paikallisten toimijoiden yleisavustukset muutetaan kohdennetuiksi avustuksiksi. Myös säätiöiden yleisavustukset muutetaan kohdennetuiksi avustuksiksi, jos säätiöiden toiminta on pääosin muuta kuin järjestölähtöistä auttamistyötä.

Yleisavustuksen tason määrää jatkossa arvio hakijan toiminnasta ja taloudesta. Arvioitavina ovat järjestön toiminnan yhteiskunnallinen merkitys, toiminnan suunnitelmallisuus, vakiintuneisuus, laatu, laajuus, tulokset ja vaikutukset sekä hakijan taloudenhoito ja varallisuusasema. Järjestöille varataan aikaa uuteen avustustasoon sopeutumiseen pääsääntöisesti 1-3 vuotta.

RAY:n tiedote 30.9.2009: <http://www.ray.fi/raytietoa/medianurkka/tiedote.php?id=682&l1=1>

Järjestöt: RAY:n järjestötuen leikkaukset estettävä

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry ei hyväksy budjettiesityksessä tehtyä viiden miljoonan euron leikkausta Raha-automaattiyhdistyksen järjestöavustuksista julkisiin tehtäviin. RAY:n tuoton käyttö julkisiin tehtäviin vaarantaa RAY:n monopolin oikeutuksen.

YTY ry vetoaa kansanedustajiin rahamäärän palauttamiseksi järjestötoimintaan. Jo nyt lähes 40 % RAY:n tuotosta käytetään muuhun kuin arpajaislain mukaiseen yleishyödylliseen kansalaistoimintaan.

RAY:n tiedote: <http://www.ray.fi/raytietoa/medianurkka/tiedote.php?id=676&l1=1>

7 ILMOITUSTAULU – TULEVIA SEMINAAREJA, KOULUTUKSIA JA TAPAHTUMIA

Kuka on vaikeavammainen -seminaari

Aika: keskiviikko 21.10.2009 kello 12.00–15.45

Paikka: Ravintola Limone, Ratamestarinkatu 11, Itä-Pasila

Ilmoitustaululle voivat järjestöt lähettää omia tapahtumatiedotteitaan ottamalla yhteyttä ASPAn tietopalveluun!

Uudistettu vammaispalvelulaki on nostanut esiin kysymykset vaikeavammaisuuden määrittelystä. Kysymyksiä pohditaan Assistentti.infon, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Talentian järjestämässä maksuttomassa seminaarissa. Mukana ovat puhujat mm. Me Itse ry:stä, THL:sta ja Mielen terveyden keskusliitosta. Seminaari on tarkoitettu erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille, jotka työssään joutuvat ottamaan kantaa vammaispalvelulain mukaiseen vaikeavammaisuuden määrittelyyn. Ilmoittautuminen 14.10 mennessä.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen: <http://www.kynnys.fi/assistentti/koulutus>

Harvinaiset-verkoston foorumi

Aika: perjantai – lauantai 23.-24.10.2009 kello 12.00-15.30

Paikka: Kokoushotelli Meripuisto, Espoo

Harvinaiset-verkoston foorumi potilasyhdistysaktiiveille, vapaaehtoistoimijoille ja kaikille harvinaisasioista kiinnostuneille harvinaisten sairaus- ja vammaryhmien asioiden edistämiseksi Suomessa järjestetään 23. - 24.10.2009. Foorumin teemoina ovat ensi vuoden Harvinaiset-päivän suunnittelu ja vuoden 2010 alussa lanseerattavan Harvinaiset-portaalin hyödyntäminen tiedottamisessa. Ilmoittautuminen 15.10. mennessä.

Ilmoittautumiset ja lisätietoja: http://www.harvinaiset.fi/materiaali/Osallistujafoorumi_kutsu.pdf

Palveluseteli-työseminaari Kajaanissa 27.10.2009

Aika: tiistai 27.10.2009, kello 12.00-16.30

Paikka: Kaukametsän kongressi- ja kulttuurikeskus, Koskikatu 2-4, Kajaani

Palveluseteli on syyskuun alun vammaispalvelulain muutoksesta lähtien ollut yksi mahdollinen tapa järjestää henkilökohtainen apu. Asumispalvelusäätiö ASPAn ja Näkövammaisten keskusliiton Vähän mutta välttämättä -projektin järjestämän työseminaarin tavoite on avata keskustelu palvelusetelin käyttämisestä henkilökohtaisen avun järjestämisessä. Palvelusetelin käyttämiseen liittyy eri toimijoita, ja jokaisella on oma roolinsa. Mitä, kuka, missä ja kenen ehdoilla ovat kysymyksiä, jotka askarruttavat eri osapuolia. Tavoitteena on saada eri näkökulmat esille ja saada aikaan tiedon ja kokemusten vaihtoa eri osapuolten välillä.

Seminaari on suunnattu kuntayhtymien sosiaalityöntekijöille ja kuntoutusohjaajille, vammaisjärjestöjen jäsenille, luottamushenkilöille ja aluesihteereille, palveluseteliyrittäjille ja muille asiasta kiinnostuneille. Ilmoittautuminen 15.10. mennessä.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen: Mervi Niemelä, GSM 045 657 9739, mervi.niemela@aspa.fi

Asiakkaan äänellä -foorumi

Aika: keskiviikko 25.11.2009, kello 12.00 – 16.00

Paikka: Valkea talo, Ilkantie 4, Helsinki

Asiakkaan äänellä -foorumissa kuullaan vertaisarvioinnin tuloksina asumispalveluja käyttävien asiakkaiden omia kokemuksia asumisestaan ja mahdollisuuksistaan vaikuttaa itsenäisen elämänsä toteutumiseen. Foorumin toteuttavat ja puhujina ovat asumispalveluja käyttävät ihmiset. Esillä ovat myös itsenäisen elämän rakentuminen maaseudulla ja kaupungissa sekä kuntauudistuksen mukanaan tuomat muutokset asiakkaiden arkeen. Foorumin järjestää Asumispalvelusäätiö ASPAn Asiakkaan äänellä -kehittämishanke.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen: http://www.aspa.fi/index.phtml?15_m=1522&s=8

Apuvälinemessut

Aika: torstai – lauantai 5.-7.11.2009

Paikka: Tampereen messu- ja urheilukeskus, Tampere

Apuvälinemessut 2009 järjestetään Tampereella. Messuilla esitellään monipuolisesti vanhusten ja vammaisten elämänlaatua parantavia tuotteita.

ASPA on mukana messuilla: esillä ovat erityisesti **Housing Enabler -menetelmä** sekä Omaan elämään – Turvallisen asumisen projekti asumisen avuntarpeen arvioinnin **ASTA™**-lomakkeiston ja asumisturvallisuus-oppaan kanssa. Messuilla voi tutustua myös käynnissä olevaan asumisen esteettömyyden mallintamiseen. ASPAn osasto messuilla on numero 803. Tervetuloa!

Lisätietoja: <http://www.expomark.fi/fi/messut/apuvaline2009/etusivu>

Mielenterveysmessut

Aika: tiistai – keskiviikko 17. - 18.11.2009, ti kello 9.00-17.30, ke kello 9.00-17.00

Paikka: Wanha satama, Pikku Satamakatu 3-5, Helsinki

Mielenterveysmessut on mielenterveysalan suurin vuotuinen koulutus- ja messutapahtuma. Järjestäjänä toimii Mielenterveyden keskusliitto yhteistyökumppaneineen. Vuoden 2009 messujen teemana on *Parempaa palvelua*. Messuilla on tarjolla tietoa mm. hoito- ja kuntoutuspalveluista, järjestöistä, viranomaisista, koulutuksesta ja mielenterveyden tukemisesta. Messuilla on myös erityisesti sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöstölle suunnattuja maksullisia seminaareja, joihin ilmoittaudutaan erikseen.

Sisäänpääsy 5 €. Eläkeläiset, opiskelijat ja ryhmät (väh. 10 hlöä) 3 €.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen seminaareihin: <http://www.mtkl.fi/mielenterveysmessut/>

Ikääntyvät kehitysvammaiset -seminaari

Aika: 2.12.2009 kello 10.00-16.00

Paikka: Helsinki

Vanhustyön Keskusliitto ry järjestää joulukuussa seminaarin ikääntyvien kehitysvammaisten palvelujen hyvistä käytännöistä. Ajankohtaisen tiedon avulla parannetaan osallistujien valmiuksia kohdata ikääntyviä kehitysvammaisia. Tarkoitus on myös auttaa työntekijöitä kehittämään kehitysvammaisille suunnattuja palveluja. Seminaari on suunnattu kehitysvammaisten parissa työskentelevälle palvelutalojen, vuodeosastojen ja kotihoidon henkilöstölle, oppilaitosten opettajille sekä muille kehitysvammaisten palveluista ja hoidosta kiinnostuneille.

Seminaari on maksullinen. Ilmoittautuminen 25.11. mennessä.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen: http://www.vanhustyonkeskusliitto.fi/fin/tapahtumat/?Event_ID=94

Tuotekehittäjän erikoisammattitutkinto – koulutusta vammaispalveluiden kehittäjille – Panterisafari II

Aika: keskiviikko 20.1. – torstai 21.1.2010

Paikka: Kynnys ry, Helsinki

Tuotekehittäjän erikoisammattitutkintoon valmistava koulutus on tarkoitettu vammaispalveluiden ja henkilökohtaisen avun kehittämisen parissa työskenteleville ammattilaisille. Koulutus kestää 1,5 vuotta ja sisältää 16 lähipäivää, jotka järjestetään pääsääntöisesti Helsingissä Kynnys ry:n tiloissa. Suurin osa koulutuksesta tapahtuu työssäoppien ja työhön liittyviä kehitystehtäviä työstäen omalla työpaikalla. Koulutuksen ensimmäinen lähijakso järjestetään 20. – 21.1.2010. Koulutuksen järjestävät Helsingin oppisopimustoimisto, Kynnys ry / Assistentti.info ja Asumispalvelusäätiö ASPA

Koulutus edellyttää ennakoilmoittautumista. Ilmoittautuminen 11.12.2009 mennessä.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen: http://www.aspa.fi/?1148_m=1765&s=566

TAI <http://www.kynnys.fi/assistentti/koulutus>